

Treballar com parlem

Mònica Montserrat Grau

Hi ha una tipologia de serials televisius que, per les seues característiques, podríem considerar “d’oficis” o “professionals”. Em refereixo als serials televisius la trama dels quals es desenvolupa en l’àmbit de la feina. Fa anys que estan de moda i gaudeixen d’un èxit aclaparador que especialment les cadenes privades estatals han sabut aprofitar molt bé. Els protagonistes d’aquestes sèries són metges, professors, policies, investigadors, periodistes..., i l’espai on s’ubica l’hospital, la comissaria, la redacció del diari, etc., de vegades és explícit i d’altres, no. Posem que parlo de Madrid (com diria Sabina...), com a ciutat seu d’aquests llocs de feina. Hi reconeixem personatges andalusos, bascos, argentins, aragonesos, cubans, etc., de vegades directament per l’accent, d’altres perquè el guió s’encarrega de deixar-ne clara la procedència.

No tenim a casa nostra, en canvi, aquesta exitosa tradició de “sèries de professions”. La majoria de serials que s’han produït a TV3 es podrien considerar més aviat de situació, costumistes o locals; han ubicat la trama en poblacions o barris concrets. Aquesta circumstància fa preveure que a l’hora de fer el càsting s’hagi de considerar important l’aspecte lingüístic, és a dir, la competència lingüística dels actors i de les actrius, bé sigui per la seua procedència o per la seua capacitat d’adoptar dialectes i registres que no els són propis. L’objectiu és fer creïble la història i les relacions entre els personatges, en aquest tipus de sèries, i això no sempre s’ha aconseguit; n’és una demostració el parlar xava que percebem en personatges que representa que són bredencs o gironins de soca-rel. Val a dir que hi ha feines més reexides en què l’esforç i el dissimul lingüístic ens fan creure de debò que una actriu roquera o una altra de tortosina poden ser, respectivament, una fornera de Sants o una quiosquera de Sant Andreu de Palomar de tota la vida.

Malgrat la inexistència de tradició, sembla que podríem considerar Zoo el primer assaig de “sèrie d’oficis” de TV3. El marc on transcorre l’acció, el zoo (de Barcelona), és el lloc de feina de veterinaris, biòlegs, mantenidors, conservadors, directius, administratius, cambrers, etc. En aquest cas, la Llum Barrera, per exemple, no podria pas ser una veterinària mallorquina

que treballés al zoo de Barcelona? De la mateixa manera, algun dia, en algun serial futur, la Mercè Lleixà podria interpretar una infermera roquera de l'Hospital Clínic de Barcelona, la Sílvia Sabaté podria ser una fotògrafa tortosina que treballés en la redacció d'un diari amb seu a Girona, el Ramon Madaula podria ser un biòleg del delta de l'Ebre, l'Eduard Farelo podria ser un mosso d'esquadra honrat destinat a una comissaria de Lleida o de Sort, i l'Anna Barrachina podria ser una massatgista d'un balneari de Montbrió del Camp.

TV3, amb la producció de "serials d'oficis", té la possibilitat de restablir la marginalitat a què han estat sotmesos alguns dialectes de la nostra llengua, que, no ens enganyem, molts cops han tingut un paper anecdòtic –exòtic, fins i tot–, i alguns actors i actrius del nostre país podrien estalviar-se el sobre esforç (volem pensar que exigit pel guió i per la necessitat de treballar, i no pas per cap mena d'autoodi lingüístic) que els suposa haver de dissimular el dialecte propi o adaptar-se al massa genèric central per les moltes exigències del guió i les poques –sembla, de vegades– exigències lingüístiques.